

**Chambre
des Représentants**

SESSION 1972-1973.

13 FÉVRIER 1973

PROPOSITION DE LOI

relative à la pension partielle
des travailleurs salariés.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Chez les travailleurs qui ont atteint la soixantaine, la mise à la retraite occasionne souvent un traumatisme profond, dû au brusque passage de la vie professionnelle à une existence oisive.

Fréquemment, la personne qui a assumé toute sa vie des responsabilités, si modestes soient-elles, se sent diminuée et inutile lorsqu'elle est brutalement contrainte à une inactivité complète. C'est une cause courante de vieillissement rapide et de décès prématûre.

Il n'en va pas de même pour les individus qui ont su se préparer à cette période de leur existence, qui peut être enrichissante si les loisirs qui la caractérisent sont utilisés judicieusement.

Pour éviter un brusque hiatus et ses conséquences néfastes, chacun devrait pouvoir, s'il le désire, réduire progressivement son horaire. Cela permettrait à ceux qui le veulent de se livrer à un passe-temps agréable, à une occupation seconde, et d'y consacrer de plus en plus de temps au fil des années.

La présente proposition a pour but de permettre la réduction progressive de la durée des prestations à l'approche de l'âge de la retraite.

Son adoption donnerait à tout travailleur la faculté d'adopter l'horaire suivant, à partir de 55 ans pour les femmes et de 60 ans pour les hommes :

Hommes	Femmes	Horaire	Pension
60-62 ans	55-57 ans	75%	25 %
62-64 ans	57-59 ans	50%	50 %
64-65 ans	59-60 ans	25%	75 %

Ainsi le manque à gagner résultant de la diminution du nombre d'heures consacrées à un travail rémunéré serait compensé par une pension partielle anticipée proportionnelle à la réduction du temps de travail..

**Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

ZITTING 1972-1973.

13 FEBRUARI 1973

WETSVOORSTEL

betreffende het gedeeltelijke pensioen voor werknemers.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Wanneer een werknemer de 60-jarige leefrijd bereikt en gepensioneerd wordt, gebeurt het vaak dat die plotseling overgang van beroepsactiviteit naar nietsdoen een hevige schok teweegbrengt.

Velen die hun leven lang een verantwoordelijkheid te dragen hadden - hoe klein die ook mocht zijn - voelen zich minderwaardig en overbodig wanneer zij plots tot volledige werkloosheid gedwongen worden. Vlug oud worden en vroegtijdig dood zijn daarvan vaak het gevolg.

Die periode in het leven kan daarentegen een verrijking zijn voor hen die zich erop hebben voorbereid en die hun vrije tijd op verstandige wijze weten te gebruiken.

Om een plotseling breuk en de noodlottige gevolgen daarvan te voorkomen, zou iedereen de gelegenheid moeren hebben om zijn arbeidsduur naar believen geleidelijk te krimpen. Aldus zou men desgewenst een aangenaam tijdsverdrijf kunnen kiezen of een tweede bezigheid kunnen uitvoeren en zich mettertijd steeds meer daarop toeleggen.

Dit voorstel heeft tot doel een geleidelijke verkorting van de arbeidsduur mogelijk te maken wanneer de pensioengerechtigde leeftijd nadert.

Als het aangenomen wordt, zal iedere werknemer vanaf 55 jaar voor vrouwen en vanaf 60 jaar voor mannen kunnen kiezen tussen de volgende mogelijkheden inzake de arbeidsduur :

Mannen	Vrouwen	Arbeidsduur	Pensioen
60-62 jaar	55-57 jaar	75 %	25 %
62-64 jaar	57-59 jaar	50%	50 %
64-65 jaar	59-60 jaar	25 %	75 %

De geringere verdienste voortvloeiend uit de inkrimping van het aantal uren die aan bezoldigde arbeid worden besteed, zou zodoende worden opgevangen door een vervroegd gedeeltelijk pensioen dat evenredig zou zijn aan de vermindering van de arbeidsduur,

Dans de nombreux cas, cette retraite progressive permettrait au vieux travailleur d'initier son remplaçant et de lui céder graduellement une part de plus en plus grande de responsabilité.

R. NOLS.

PROPOSITION DE LOI

Article 1.

La pension de retraite visée à l'article 4, 1°, a, de l'arrêté royal du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés, peut prendre cours, partiellement ou totalement, au choix et à la demande de l'intéressé, dans les cinq années qui précédent l'âge normal de la retraite.

Art. 2.

Au cas où l'intéressé opte pour le régime de la pension partielle, il bénéficiera d'une fraction du montant de la pension totale correspondant à la réduction de la durée du travail hebdomadaire.

Art. 3.

Pour l'application de cette loi, la durée du travail hebdomadaire est fixée uniformément à 45 heures pour chaque catégorie de travailleurs visée par l'arrêté royal du 24 octobre 1967. Le Roi peut, par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres, diminuer la durée du travail hebdomadaire fixée par le présent article.

Art. 4.

La fraction de réduction de la durée du travail hebdomadaire est fixée à 25 % pour la quatrième et la cinquième année précédant l'âge normal de la retraite, à 50 % pour la deuxième et la troisième année à 75 % pour la dernière année.

Art. 5.

Au cas où l'intéressé opte pour une mise à la retraite anticipée, la pension est réduite de 5 % par année d'anticipation.

Art. 6.

En cas de mise à la retraite totale ou partielle, le coefficient de réduction applicable est celui afférent à l'âge du demandeur au moment où la pension totale ou partielle prend cours.

Art. 7.

Le Roi est autorisé à mettre le texte de l'arrêté royal du 24 octobre 1967 en concordance avec celui de la présente loi.

15 janvier 1973.

R. NOLS.

Die progressieve pensionering zou aan de oudere werknemers de mogelijkheid bieden zijn plaatsvervanger op de hoogte te brengen en hem geleidelijk aan steeds meer verantwoordelijkheid te laten dragen.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Het in artikel 4, 1°, a, van her koninklijk besluit van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers bedoelde rustpensioen kan, naar keuze en op verzoek van de belanghebbende, - geheel of gedeeltelijk ingaan tijdens de vijf [aren die voorafgaan aan de normale pensioengerechtigde leeftijd,

Art.2.

Indien de belanghebbende het stelsel van het gedeeltelijke pensioen kiest, zal hij een gedeelte ontvangen van het totale pensioen dat overeenstemt met de vermindering van de wekelijkse arbeidsduur,

Art.3.

Met het oog op de toepassing van deze wet wordt de wekelijkse arbeidsduur voor elke in het koninklijk besluit van 24 oktober 1967 bedoelde categorie van werknemers evenredig op 45 uur vastgesteld. De Koning kan, bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit, de in dit artikel vastgestelde wekelijkse arbeidsduur verminderen.

Art.4.

Het verminderde gedeelte van de wekelijkse arbeidsduur wordt vastgesteld op 25 % voor het vierde en het vijfde jaar, op 50 % voor het tweede en het derde jaar en op 75 % voor het laatste jaar dat aan de normale pensioengerechtigde leeftijd voorafgaat.

Art. 5.

Indien de belanghebbende een vervroegde pensionering kiest, wordt het pensioen verminderd met 5 % per jaar vervroeging.

Art. 6.

In her geval van gehele of gedeelrelijke pensionering is de roe te passen verminderingsscoëfficiënt die welke overeenkomt met de leeftijd van de aanvrager op het ogenblik waarop het gehele of gedeeltelijke pensioen ingaat.

Art. 7.

De Koning kan de tekst van het koninklijk besluit van 24 oktober 1967 in overeenstemming brengen met die van deze wet,

15 januari 1973.